

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Vlah)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, I. Cotruță, V. Mihaila)

D E C I Z I E

7 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Valerii Kroitor, reprezentat de avocatul Alexei Croitor,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Kroitor împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral conform Legii privind protecția consumatorului și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 13 mai 2019, Valerii Kroitor a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral conform Legii privind protecția consumatorului și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 28 aprilie 2018 a procurat în calitate de pasager biletul nr. 1302400293428, pentru cursa nr. 5F 121, Chișinău-Moscova, care urma să decoleze la 12 mai 2018, ora 10:00, or, pârâtul a modificat unilateral ora decolării la 11:20, însă, nici aceasta oră a decolării nu a fost respectată, deoarece cursa 5F 121 a decolat la 12:20, iar întârzierea zborului a constituit 2 ore și 20 minute.

A menționat că la data de 25 mai 2018, a înaintat pârâtului o somație prin care a solicitat achitarea compensației în sumă de 250 de euro în termen de 5 zile.

Astfel, la 05 iunie 2018, prin răspunsul la somație, pârâtul a recunoscut că a avut loc întârzierea zborului, însă a refuzat achitarea compensației.

Reclamantul a relatat că suferă de probleme grave la sistemul locomotor cu grad avansat de invaliditate și a fost nevoit să aștepte în aeroport fără supravegherea necesară 2 ore și 20 minute peste ora indicată în bilet.

A solicitat încasarea compensației în mărime de 250 de euro, pentru toate zborurile de 1 500 de kilometri sau mai puțin, stabilită de legislația aplicabilă la care

a făcut referire în conținutul cererii de chemare în judecată, precum și în temeiul Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

Reclamantul a mai indicat că distanța rutei ortodromice KIV-Chișinău și VKO-Moscova este de 1 125 de km, conform informației eliberate de ÎM „Moldatsa”.

A considerat că refuzul pârâtului de a achita compensația din motivul că reținerea a fost cauzată în urma unui control suplimentar, nu poate constitui temei pentru respingerea despăgubirii prevăzute de lege, menționând că, astfel, pârâtul a încălcat obligația transportatorului să transporte pasagerul și bagajele sau încărcătura acestora în termenele stabilite de contract.

Prin hotărârea din 12 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea; s-a încasat de la SRL „Fly One” în beneficiul lui Valerii Kroitor, compensația în mărime de 250 de euro, în monedă națională la cursul oficial din ziua pronunțării hotărârii, prejudiciul moral în mărime de 1 000 de lei și cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 2 000 de lei; s-a încasat de la SRL „Fly One” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 153,42 de lei, de care reclamantul a fost scutit prin efectul legii. În rest, pretențiile s-au respins, ca fiind neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 27 septembrie 2019, SRL „Fly One” a depus cerere de apel împotriva hotărârii prime instanțe și a solicitat casarea acesteia cu adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de SRL „Fly One”. S-a casat parțial, în partea în care a fost încasat în beneficiul lui Valerii Kroitor din contul SRL „Fly One” suma de 1 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral în temeiul legii privind protecția consumatorilor, hotărârea din 12 septembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Kroitor împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral potrivit legii privind protecția consumatorului, compensarea cheltuielilor de judecată, și în această parte s-a emis o nouă hotărâre prin care: S-a respins ca fiind neîntemeiată pretenția din cererea de chemare în judecată înaintată de Valerii Kroitor împotriva SRL „Fly One” cu privire la recuperarea prejudiciului moral potrivit legii privind protecția consumatorului. În rest hotărârea primei instanțe s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel, prin prisma art. 986, 988 Cod civil (în redacția până la 01.03.2019), pct. 16-18 din Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzieri prelungite a zborurilor (Regulament, în continuare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, a apreciat ca fiind corectă și legală soluția instanței de fond, în partea încasării de la SRL „Fly One” în beneficiul lui Valerii Kroitor, compensația în mărime de 250 de euro, respingând ca nefondate argumentele apelantului precum că instanța de fond eronat a apreciat circumstanțele în virtutea cărora a întârziat zborul.

Astfel, instanța de apel a remarcat că în principiu, compensația stabilită prin Regulament pentru refuzul la îmbarcare, este o obligație certă a operatorului aerian stabilită de actul normativ și este destinată compensării prejudiciului material cauzat în legătură cu anularea zborului.

Colegiul a mai reținut că apelant în referința prezentată în instanța de fond a invocat prevederile pct. 14 din Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborului, care reglementează că operatorul aerian nu este obligat să plătească compensații în conformitate cu capitolul V din prezentul Regulament în cazul în care poate face dovada că anularea este cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile.

La caz, instanța considerând că apelantul nu a prezentat probe pertinente și plauzibile care să justifice motivul întârzierii zborului, acestea fiind apreciate ca declarative și lipsite de suport probant.

Or, conform practicii constante a Curții de Justiție a Uniunii Europene (autoritatea competentă de a interpreta prevederile Regulamentului sus-indicat), operatorul aerian poate fi exonerat de răspundere doar dacă dovedește că întârzierea se datorează unor împrejurări extraordinare care nu ar fi putut fi evitate chiar dacă fuseseră luate toate măsurile rezonabile.

Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral, Colegiul a apreciat ca fiind incorectă soluția instanței de fond privind admiterea pretenției de reparare a prejudiciului moral în mărime de 1 000 de lei, specificând că în urma transunerii în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L nr. 46/1 din 17 februarie 2004 și executării Legii nr. 105 cu privire la protecția consumatorului, s-a purces la unificarea sistemului de compensare a plăților pentru întârzierea curselor de zbor aerian prin adoptarea Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

Prin urmare, instanța de apel a punctat că întru stabilirea cuantumului fix de compensare a călătorului și evitarea probării prejudiciului moral, prin hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, s-a aprobat suma fixă care urmează să fie compensată călătorului pentru întârzierea zborului, astfel, încasarea recompensei și a prejudiciului moral concomitent, poate constitui o dublă apreciere a aceleași fapt juridic.

La 08 iulie 2020, Valerii Kroitor, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, a interpretat eronat legea precum și materialul probator, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, a specificat că la adoptarea soluției, instanța de apel urma a ține cont de prevederile Codului civil, Legii privind protecția consumatorilor și nu exclusiv numai de cele ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor (Regulament, în continuare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 18 februarie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei motivate prin scrisoarea de însoțire din 09 martie 2020 (f.d. 73), însă la actele cauzei nu se regăsește dovada recepționării acesteia de către recurent.

Astfel, recursul declarat la 08 iulie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 15 iulie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-1156/20, Curtea Supremă de Justiție a expeditat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 86).

Conform avizului de recepție intimatului a recepționat scrisoarea la 22 iulie 2020 (f.d. 87), și la 23 iulie 2020 a depus referință (f.d. 88-90), prin care a solicitat respingerea recursului.

Prin încheierea din 16 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Valerii Kroitor, reprezentat de avocatul Alexei Croitor, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și referință au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimata au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În debut, Colegiul atestă că înaintând acțiune în instanță împotriva SRL „Fly One”, Valerii Kroitor a solicitat încasarea compensației în sumă de 250 de Euro, prejudiciului moral în sumă de 5 000 de lei și cheltuielile de judecată.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze prima instanță prin hotărârea din 12 septembrie 2019 a admis parțial acțiunea; a încasat de la SRL „Fly One” în beneficiul lui Valerii Kroitor, compensația în mărime de 250 de euro, în monedă națională la cursul oficial din ziua pronunțării hotărârii, prejudiciul moral în mărime

de 1 000 de lei și cheltuielile de judecată privind asistența juridică în mărime de 2 000 de lei; a încasat de la SRL „Fly One” în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 153,42 de lei, de care reclamantul a fost scutit prin efectul legii. În rest, pretențiile au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 18 februarie 2020 a admis apelul declarat de SRL „Fly One”. A casat parțial, în partea în care a fost încasat în beneficiul lui Valerii Kroitor din contul SRL „Fly One” suma de 1 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral în temeiul legii privind protecția consumatorilor, hotărârea din 12 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Kroitor împotriva SRL „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral potrivit legii privind protecția consumatorului, compensarea cheltuielilor de judecată, și în această parte a emis o nouă hotărâre prin care: A respins ca fiind neîntemeiată pretenția din cererea de chemare în judecată înaintată de Valerii Kroitor împotriva SRL „Fly One” cu privire la recuperarea prejudiciului moral potrivit legii privind protecția consumatorului. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a specificat că prin Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întâzieri prelungite a zborurilor (Regulament, în continuare), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, s-a aprobat suma fixă care urmează să fie compensată călătorului pentru întâziera zborului, astfel, încasarea recompensei și a prejudiciului moral concomitent, poate constitui o dublă apreciere a aceleiași fapt juridic.

Or, Colegiul constată că instanța de apel neîntemeiat a reținut ca temei de respingere a cerinței lui Valerii Kroitor cu privire la repararea prejudiciului moral, faptul că suma de 250 de euro încasată cu titlu de compensație pentru întâziera zborului, în temeiul Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întâzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012, constituie și o formă de reparare a prejudiciului moral cauzat.

Contrar concluziei instanței de apel, instanța de recurs relevă că compensația prevăzută de Regulamentul privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întâzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 8 noiembrie 2012, are doar rolul de a acoperi eventualele prejudicii cauzate pasagerilor precum prejudiciu material, nu și a prejudiciului moral suferit de către călător.

Așadar, la caz, prima instanță corect a concluzionat în sensul admiterii parțiale și pretenției de încasare a prejudiciului moral, ori, conform prevederile art. 1422 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Ca urmare, la acest capitol, instanța de recurs consideră relevante dispozițiile art. 20 alin. (1) din Legea privind protecția consumatorului nr. 105 din 13 martie 2003, care direct indică că, consumatorul este în drept să pretindă repararea

prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul.

În sensul art. 1423 alin. (1) și (2) Cod civil, în vigoare la acel moment, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La fel, art. 20 alin. (4) și (5) din Legea privind protecția consumatorului nr. 105 din 13 martie 2003, statuează că prejudiciul moral cauzat consumatorului de către producător, vânzător, prestator prin încălcarea drepturilor lui prevăzute de prezenta lege, precum și de alte acte normative, se repară în mărimea stabilită de instanța judecătorească. Prejudiciul moral se repară indiferent de repararea prejudiciului material cauzat consumatorului. Respectiv, raportând la caz aceste prevederi legale, instanța de recurs relevă că, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-și estimeze prejudiciul adus, dar numai instanța de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de circumstanțele cazului concret, de personalitatea părților. Cuantumul compensației depinde și de durata menținerii consecințelor vătămării. Instanța de judecată, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, ia în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul.

Distinct de aceste constatări, la caz, în temeiul normelor enunțate, prima instanță întemeiat a concluzionat că se consemnează dreptul lui Valerii Kroitor de a solicita și încasarea prejudiciului moral pentru serviciile necorespunzătoare a prestatorului, SRL „Fly One”, fapt ce a impus admiterea parțială a cerinței lui Valerii Kroitor cu privire la repararea prejudiciului moral, de către prima instanță, având în vedere caracterul și gradul de gravitate al încălcărilor admise de către companie, de natura drepturilor personale lezate și locul acestora în sistemul de valori ale persoanelor, de caracterul și gradul suferințelor psihice.

În acest context, Colegiul consideră că prejudiciul moral în cuantum de 1 000 de lei, încasat de prima instanță, pentru reclamant constituie o sumă echitabilă și suficientă pentru prejudiciul moral suferit de către Valerii Kroitor, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale, starea de stres și frustrare cauzată recurentului.

Or, cuantumul prejudiciului moral pretins de către Valerii Kroitor a sumei de 5000 de lei, este vădit disproporțional și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Kroitor împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral conform Legii privind protecția consumatorului și compensarea cheltuielilor de judecată.

Dat fiind faptul că în rest decizia instanței de apel nu a fost contestată cu recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de

Justiție, consideră inoportun, prin prisma art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, de a se expune cu privire la legalitatea acestora în partea necontestată.

În conformitate cu prevederile art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. f) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Valerii Kroitor, reprezentat de avocatul Alexei Croitor.

Se casează decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valerii Kroitor împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Fly One” cu privire la încasarea compensației bănești pentru reținerea zborului aerian, recuperarea prejudiciului moral conform Legii privind protecția consumatorului și compensarea cheltuielilor de judecată, în partea casării hotărârii din 12 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, de admitere a cerinței de reparare a prejudiciului moral, și în această parte se menține hotărârea din 12 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În rest, decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 12 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat